

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ
Кафедра права**

**СИЛАБУС
ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЯ ДОМАШНЬОМУ ТА ГЕНДЕРНО
ЗУМОВЛЕНОМУ НАСИЛЬСТВУ/**

PREVENTING AND COMBATING DOMESTIC AND GENDER-BASED VIOLENCE

Інформація про викладача	
Викладач	Білоус Ірина
Науковий ступінь	кандидат юридичних наук
Вчене звання	доцент
Посада	доцент
Адреса кафедри	Хмельницьке шосе, 25, к.4, ауд.808
Контактний телефон	0677481814
E-mail:	irbilous@gmail.com
Електронна сторінка курсу в системі дистанційного навчання	
Інформація про освітній компонент	
Статус компоненту	Вибірковий
Освітній ступінь	бакалавр
Навчальний рік	2026/2027
Анотація курсу	Навчальна дисципліна спрямована на формування у здобувачів вищої освіти системних знань про природу, причини та форми домашнього і гендерно зумовленого насильства, а також механізми його запобігання та протидії. У межах курсу розглядаються міжнародні стандарти та національне законодавство України у сфері протидії насильству, повноваження суб'єктів реагування, міжвідомча взаємодія та роль громадянського суспільства. Особлива увага приділяється виявленню випадків насильства, оцінці ризиків, наданню первинної правової, психологічної та соціальної допомоги постраждалим особам, а також роботі з кривдниками. Вивчення дисципліни сприяє розвитку професійної компетентності майбутніх фахівців у сфері права, психології, соціальної роботи, освіти, публічного управління та правоохоронної діяльності з метою ефективного реагування на випадки домашнього та гендерно зумовленого насильства в умовах мирного часу та воєнного стану.
Мова викладання	Українська
Результати навчання	Після вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти будуть здатні: Пояснювати сутність, природу та ознаки гендерно зумовленого насильства, порівнювати його трактування в західній та національній науковій думці. Розкривати поняття гендера, аналізувати вплив гендерних стереотипів на суспільні процеси та обґрунтовувати шляхи їх подолання в межах державної гендерної політики України. Класифікувати форми насильства в суспільстві, визначати їх соціальні витоки, розмежовувати легітимне та нелегітимне насильство.

	Аналізувати гендерні аспекти насильства та злочинності, встановлювати взаємозв'язок між гендером, віктимністю та кримінальною поведінкою. Характеризувати домашнє насильство як різновид гендерно зумовленого насильства, визначати його форми, суб'єктів і наслідки. Застосовувати на практиці механізми запобігання та протидії домашньому насильству, зокрема алгоритми взаємодії суб'єктів реагування. Оцінювати особливості гендерно зумовленого насильства щодо жінок, визначати ефективні заходи його запобігання та попередження. Ідентифікувати прояви психологічного насильства в сім'ї, здійснювати первинну оцінку ситуації та застосовувати алгоритми реагування. Пояснювати сутність торгівлі людьми як форми гендерно зумовленого насильства, визначати ризики, ознаки та основні напрями протидії. Аналізувати прояви гендерно зумовленого насильства щодо дітей, зокрема булінгу, та пропонувати профілактичні й захисні заходи. Дотримуватися принципів прав людини, гендерної рівності та недискримінації у професійній діяльності. Формувати обґрунтовані висновки та рекомендації щодо вдосконалення системи запобігання та протидії домашньому та гендерно зумовленому насильству.
--	---

Тематичний план та оцінювання результатів навчання

Назва теми	Кількість годин				Форми контролю	Бальна оцінка
	Усього годин / кредитів	з них				
		лекції	практичні заняття	самостійна робота студентів		
Тема 1. Сутність, природа та визначення гендерно зумовленого насильства. Його розуміння в західній та національній науковій думці.	8	2	2	4	В, УД, РМГ	7
Тема 2. Визначення та сутність гендера. Гендерні стереотипи та їх подолання. Гендерна політика України	6		2	4	В, УД, К	7
Тема 3. Насильство в суспільстві. Його витоки та класифікація. Характеристика проявів легітимного та не легітимного насильства	8	2	2	4	В, УД, РМГ	7
Тема 4. Характеристика та аналіз гендера насильства та гендера злочину	8	2	2	4	В, УД, РМГ	7
Тема 5. Домашнє насильство як різновид гендерно зумовленого насильства	8	2	2	4	В, УД, РМГ	7

Тема 6. Заходи протидії домашньому насильству	6		2	4	В, УД, Д, П	7
Тема 7. Гендерно зумовлене насильство проти жінок. Запобігання та попередження.	8	2	2	4	В, РМГ, Д	7
Тема 8. Психологічне насильство в сім'ї. Алгоритми реагування на факти психологічного насильства.	12	2	2	8	В, УД, РМГ	7
Тема 9. Торгівля людьми як прояв гендерно зумовленого насильства.	21	2	4	15	В, РПЗ, Д, В, УД, К	14
Тема 10. Гендерно зумовлене насильство проти дітей. Булінг.	25	2	4	19	В, УД, Д, П, В, УД, К	14
Індивідуальне завдання	10			10	ІЗ	16
Разом	120/4	16	24	80		100
Підсумковий контроль-екзамен						
Поточний контроль / критерії оцінювання	В – відповідь на практичних заняттях – 3 бали. РПЗ – розв’язання практичних завдань – 3 бали. РМГ – робота в малих групах – 3 бал. УД – участь у дискусії – 1 бал. Т – тестування – 1 бал. Д – доповідь – 1 бали. К – кейс-стаді – 3 бали. П – презентація – 2 бали. ІЗ – індивідуальні завдання – 16 балів (підготовка презентації – 6 балів; участь у наукових заходах – 10 балів). Загальна сума за поточну навчальну роботу (аудиторну та самостійну) за семестр – 100 балів. Критерії оцінювання відповідно до Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти.					
Основні літературні та інформаційні джерела	1. Запобігання та реагування на насильство за гендерною ознакою: національна правова база та міжнародні стандарти/UNFPA, А. Б. Блага, О. О. Кочемировська, О. А. Мартиненко. Київ: 2022 р. 63 с. 2. Звіт «Домашнє насильство в умовах війни: І півріччя 2022 року». Режим доступу: URL: https://jurfem.com.ua/wpcontent/uploads/2022/09/pdf . 3. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьба із цими явищами (Стамбульська конвенція). Конвенцію ратифіковано Україною із заявами Законом № 2319-IX від 20.06.2022 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2319-20#n2 4. Конвенція Організації Об’єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок : Конвенція. Дата оновлення: 06.10.1999 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_207 5. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII. Дата оновлення: 01.01.2020 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19					
Політика освітнього компонента						
Організація навчання	Організація навчального процесу здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти. Розроблено завдання для практичних занять з курсу, при викладанні застосовуються сучасні методи навчання; при виконанні завдань використовується автоматизована система управління навчанням					

	MOODLE, передбачено виконання ситуаційних завдань та самостійної роботи. Зараховуються результати неформальної освіти.
Інтеграція ІІІ в освітній процес	Інтеграція ІІІ в освітній процес здійснюється відповідно до Політики застосування штучного інтелекту (ІІІ). Розвивати у здобувачів вищої освіти навички «вищого порядку»: критичне мислення, креативність, вміння ставити правильні запити (промпт-інжиніринг) та аналізувати результати, надані ІІІ. Згідно пункту 3.1 здобувачі можуть використовувати ІІІ для мозгового штурму та креативного мислення при вивченні освітнього компонента і це вплине на формування здатності до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. Узагальнення великих наукових статей або звітів для швидкого розуміння їхньої суті. Використання систем ІІІ для пошуку правової інформації (судова практика, законодавство різних країн, наукові статті). Пошук релевантної літератури або джерел (з обов'язковою подальшою перевіркою їх існування та достовірності, оскільки ІІІ може вигадувати джерела) сформує здатність застосовувати правові принципи та доктрини та здатність до критичного та системного аналізу правових явищ. Використання генеративних моделей ІІІ для підготовки кількох варіантів правових позицій, які здобувач має критично оцінити. Створення симуляцій переговорів у конфліктних правових ситуаціях. Генерація альтернативних сценаріїв розв'язання проблем для аналізу й обговорення.
Відпрацювання пропусків занять	Відпрацювання пропущених занять з поважних та неповажних причин здійснюється шляхом проведення викладачем опитування здобувача за темою в усній або письмовій формі.
Допуск до підсумкового контролю	Підсумковий контроль-екзамен. До екзамену допускаються всі здобувачі, які набрали за результатами поточної роботи протягом семестру 60 балів. Результат підсумкового контролю (екзамен) з освітнього компонента для здобувачів очної форми навчання визначається як середньоарифметична сума балів поточної роботи та екзамену. Кращим здобувачам, які повністю виконали програму з освітнього компонента, виявили активність в науково-дослідній роботі за відповідною тематикою, стали призерами студентських олімпіад, виступали на конференціях та за результатами поточної роботи набрали 90 і більше балів, науково-педагогічний працівник має право виставити результат екзамену без опитування (при усному екзамені) чи виконання екзаменаційного завдання (при письмовому екзамені).
Академічна доброчесність	Для забезпечення академічної доброчесності здобувачам вищої освіти необхідно дотримуватись Положення про дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними, педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти; Політики застосування штучного інтелекту (ІІІ).
Інші складові політики компонента	Обов'язковою умовою формування фахових компетенцій здобувача є розвиток soft skills (м'яких навичок), а саме розвиток ефективних комунікацій, креативності, гнучкого і критичного мислення, що можливо за рахунок виконання самостійної роботи здобувача, а саме участі з доповідями у студентських конференціях, семінарах, гуртках, дискусійних клубах, проходження онлайн курсів (наприклад «Prometheus», «Coursera»), тренінгів з тематики освітнього компонента.

Затверджено на засіданні кафедри права протокол № 15 від 08.01.2026

Науково-педагогічний працівник

Завідувач кафедри

Ірина БІЛОУС

Тетяна СУХОРЕБРА

